

Verksamhetsberättelse för Naturskyddsföreningen i Falun 2019

Medlemmar

Följande antal personer har varit medlemmar under 2019 (jämförelse med 2018 inom parentes):

Totalt antal medlemmar 2175 (2177) -0,09%

varav:

Fullbetalande medlemmar	1181
Ständigt hedersmedlem	1
familjemedlemmar	993

styrelsen

Efter årsmötet i mars 2019 har styrelsen bestått av följande medlemmar:

Christine Riedwyl –ordförande
 Chris Bales –kassör
 Birgitta Johansson – ledamot
 Eva Bååth-Holmqvist – ledamot
 Ellen Andreasson - ledamot
 Jonna Hevosmaa - ledamot (tom juni)
 Vendela Tedestam - ledamot (tom augusti)
 Simon Söderstedt (suppleant)
 Hanna Jönsson - ledamot (inaktiv)

Så här arbetar styrelsen i Falun

Styrelsen försöker sprida ansvaret inom gruppen. Man turas till exempel om med att ordna och leda möten, anteckna och följa upp det som beslutats. De brukar träffas hemma hos varandra. Ambitionen är att låta lusten till arbetet vara viktigare än plikten till uppgifterna. Möte hålls normalt en gång i månaden eller 10 gånger per år. Däremellan kan mindre arbetsgrupper träffas.

Ordförande strävar efter att delegera uppdrag och kontakter till andra styrelsemedlemmar eller till andra i föreningen. Tanken är att den som har mest sakkunskap eller intresse i en fråga fortsättningsvis utgör ansikte utåt mot allmänhet och press i de frågor där föreningen är aktiv.

Styrelsen bedriver också en viss lobbyverksamhet. Man har bland annat regelbundna träffar med kommunledningen. Här försöker styrelsen följa upp vallöften och andra utfästelser. Styrelsen samarbetar även direkt med andra aktörer såsom skolan, Falu energi och vatten med flera.

Styrelsen jobbar med medlemmarna som mottagare och ordnar bland annat föreläsningar, lärande utflykter, medlemsträffar och naturupplevelser. Man arbetar också med att göra föreningens ståndpunkter kända för allmänheten genom insändare, initiativ till offentliga debatter, föredrag och publicering av politiska enkäter.

Under det gångna kalenderåret har styrelsen haft 11 reguljära möten och ett konstituerande möte.

Nedan följer en kort redovisning av våra arrangemang under året, indelad enligt de fyra områden (hållbar konsumtion/hållbar kommun/hållbar landskapsvård/ hållbar föreningsutveckling) i vår verksamhetsplanering, som vi fortlöpande uppdaterar.

Hållbar konsumtion

Klimatseminarium, 27/1 vid Företagarnas hus, Falun (anordnad på länsnivå)

Väldigt välbesökt arrangemang med de flesta deltagare från Falun.

Runndagarna, 23/2

Isbjörnen fanns på isen och vi bjöd isbesökarna på blåbärssoppa, Bra samtal om klimatet och risken för isfria vintrar utifrån en klimatbroschyr som vi tagit fram, Birgitta och Christine deltog tillsammans med ett par medlemmar.

Föredrag med Staffan Laestadius, 11/3 på Stadsbiblioteket Falun

Staffan Laestadius, professor emeritus vid KTH, aktiv i tankesmedjan Global Utmaning och författare till boken Klimatet och omställningen berättar om hur en omställning kan – och måste – gå till. Ca 170 personer deltog. Birgitta presenterade föreningen samt kommande aktiviteter. Lillian har skrivit referat som finns på hemsidan.

Studiecirkel om klimatet utgående från Agenda 2030, Våren 2019

Birgitta var ledare i cirkeln med 16 deltagare under våren, fem träffar via Studieförbundet. Cirkeln har fortsatt under hösten med något färre deltagare. Diskussionerna var givande och många säger sig våga prata om klimatfrågan mer till vardags genom att ha deltagit i cirkeln.

Klädbytdag, 6 april på Kristinegården,

Runt 300 besökare kom till Kristineskolans gymnastiksal för att byta kläder. Ca 1000 plagg bytte ägare. 24 volontärer hjälptes åt med att det hela flöt på. En artikel i DT uppmärksammade eventet. Christine var sammanhållande.

Fridays For Future manifestation, 24/5

Falun var en av många städer i världen som manifesterade på Stora Torget. Trots regnet var det många som deltog. Politiker från de flesta partier var där och svarade på Andreas Magnussons frågor. Även pressen var där.

Föreläsning med Arne Müller, "Elbilen och jakten på metallerna", 25/9 på biblioteket

Arne föreläste på fem ställen i Dalarna och fick hjälp att rigga föreläsningarna av en medlem som ingår i den nationella gruvarbetsgruppen. I Falun infann sig ca 80 personer för föreläsningen på stadsbiblioteket. Många verkade tycka den var bra, men det kommenterades också att den egentligen handlade mer om gruvor än om elbilar. Samarbetet med Studieförbundet blev snårigt, på grund av många parter och en upplevd myckenhet av byråkratiska rutiner.

Klimatstrejk, 27/9 i Geislerska parken

Uppskattningsvis slöt 600-700 personer upp för strejken, däribland flera skolklasser.

Falun cyklar, 28/9 Rådhuset

I samarbete med Falu miljögrupp, cykelhistoriska föreningen och cykelköket visade vi upp en stor mångfald av cykelaktiviteter (velodrom, högcykel, liggcykel, enhjuling). På en

storbildsskärm visades cykeltävlingen på Lugnet i realtid. Det deltog olika aktörer, såsom cykelaffärer, kommunens ansvariga för cykelplanen, Ludvika minicirkus, m fl. Totalt deltog ca 70 personer under evenemangets tre timmar, trots dåligt väder.

Miljövänliga veckan, vecka 40

Under veckan stod vi nere på stan under några eftermiddagar och informerade om "fixa grejen" istället för att köpa nytt. Vi gav konkret info om att mobiler kan repareras och visade hur detta görs. Information lämnades även via bokbord på Biblioteket och vid återvinningsstationen i Bjursås. Ellen intervjuades av SVT i samband med veckan.

Aktivitetsmässa, 12/10 på Lugnet

Eva och Birgitta informerade om föreningen, tillsammans med ett 20-tal andra föreningar .

Återbruksfesten, 23/11 på magasinet

Vi erbjöd att vika askar av vackra gamla tapeter. Dessutom hade vi en tipspromenad. Det var en inspirerande och trevlig tillställning med många besökare. Studieförbundet har tagit över arrangörskapet från kommunen.

Butikskontroller

Bo Göran Hansson har utfört kontroll av 5 Willys butiker i Falun, Borlänge, Säter och Avesta. Dessa butiker har märkningen BRA MILJÖVAL och får skylta med Naturskyddsföreningens logga. Alla butiker blev godkända. Detta arbete ingår i verksamhetsgruppen Handla miljövänligt.

Hållbart landskap

Fagning av ängen i Stadsparken, 28/4

Det var en vacker vårmorgon, då runt 10 personer snyggade till ängen under ledning av Patric Engfeldt och Niklas Trogen.

Fagning av ängen i Sågsbo, 19/5

Endast två personer deltog. Vi behöver få fler att bli intresserade av det.

Utflykt till Isalanäsets naturreservat på Biologiska mångfaldens dag, 22/5

Isalanäset är Falu kommuns nyaste naturreservat. 36 personer gick med på den 2 km långa rundvandringen med Urban Gunnarsson och Richard Holmqvist som guider.

Bioblitz vid Backa Våtmark, 24-25/5

Många personer deltog och ca 600 arter av växter och djur registrerades. Det fanns också möjlighet att ta Naturfalken.

De Vilda Blommornas dag, 16/6 i Sågmyra och Vassbo

Många deltagare både i Sågmyra och i Vassbo. Vi fick lära mer om både vanliga och ovanliga växter som visade sig i fagraste försommarprakten. Ellen och Vendela resp. Birgitta deltog.

Slåtter i Sågsbo, 3/8

Christine deltog, totalt åtta deltagare, som slet hårt för att bli klara med hela ängen.

Slåtter av ängen i Stadsparken, 18/8

Svamputflykt, 14/9 till Stångtjärn i samarbete med Skogsrisikan

Ca 15 personer deltog vid utflykten, däribland Ellen som berättar att det inte fanns så mycket svamp men att de ändå lärde sig om flera nya svamparter.

”När skogen tystnar”, 15/10 filmvisning på Gamla Elverket.

Runt 60 personer tittade på dokumentärfilmen, som tar upp vikten av orörd natur för oss människor. Ett tjugotal stannade kvar för att diskutera filmen under ledning av Mattias Ahlstedt.

Natursnokarna - Naturskyddsföreningens barn- och familjeverksamhet

Natursnokarna har under året haft 7 träffar, en i månaden under vår och höst. Träffarna har varit välbesökta med 10-30 barn per gång plus ungefär lika många vuxna. Vi har bl.a. tittat efter olika djurspår, gjort fågelmatare och även hängt upp fågelmatare i skogen, som vi fyllt på med frön nästföljande gång. Ett par träffar har tyngdpunkten legat på artkunskap och barnen har kunnat testa sina kunskaper genom att ta Naturfalken. Vi har även hunnit leka och grilla korv.

Ledare under våren har varit Jessica Olofsson, Karin Runesson och Eva Bååth-Holmqvist. Under hösten har det varit en del problem med ledare, men det har kunnat ordnas från gång till gång. Men situationen är inte tillfredsställande. Fler fasta ledare behövs!

Hållbar kommun

Medborgarförslag om klimatkompensation antas, 7/2

Ett medborgarförslag lämnades in till kommunen i november 2017 och till slut togs ärendet upp på kommunfullmäktige den 7/2 2019, då den antogs i sin helhet med bara en liten ändring. Det handlar om att kommunen ska minska organisationens egna utsläpp av växthusgaser. Förslaget arbetades fram av tre engagerade medlemmar i Naturskyddsföreningen, Anders Gottberg, Chris Bales (styrelserepresentant) och Birgitta Johansson (styrelserepresentant). [Läs förslaget här](#)

Omval till fullmäktige i Falu kommun, april

Naturskyddsföreningen i Falun har vid ett flertal tillfällen efterlyst tydligare åtgärdsplaner **angående miljö och klimatåtgärder** samt uppföljningar från kommunen. Inför omvalet i april bad föreningen samtliga partier att beskriva de tre viktigaste åtgärderna, som de vill driva, för att minska utsläppen av växthusgaser inom kommunen. Åtgärder ska vara gällande för perioden 2019-2026 och relaterade till de klimatmål som kommunen redan antagit. Anders och Birgitta höll i detta. Svaren sammanställdes och spreds bl a via artikel i DD och DT (2019-04-05) och kommer att följas upp. En utförligare redovisning presenterades på föreningens hemsida 2019-04-02

Politikersamtal om natur/miljö inför EU-valet, 14/5 på Gamla Elverket

Politikersamtalet hölls dagen innan styrelsemötet och var en bra tillställning, även om det kanske informerats lite för lite om arrangemanget i förväg. Detta problem uppstod mest troligt på grund av att planeringen var något hastad.

Medborgarförslag om gruvnäring, 8/7

Ett medborgarförslag om områdesbestämmelser enligt PBL med hänsyn till gruvdrift lämnades in av en enskild medlem och stöttades av föreningen. Se nedan.

Möte med kommunledningen, 8/11

Anton Grenholm, Birgitta Johansson och Chris Bales var företrädare för Naturskyddsföreningen i Falun

De deltagande politikerna var Joakim Storck (C) och Mats Dahlberg (M).

Det togs upp uppföljning av medborgarförslaget om minskning av utsläpp från transporter, nya miljömål efter 2020, träbyggnader samt kostpolitiska programmet. Kommunen kommer att jobba på ett nytt sätt med Agenda 2030 som utgångspunkt och målstyrning kopplat till denna. Politikerna vill fortsätta med dessa möten och nya tider är inbokade för våren och hösten

Detaljplaner

Föreningen har bevakat nya PBL-planer under året, men har inte lämnat några yttranden. Vi har inte ansett detta motiverat med hänsyn till de aspekter som föreningen särskilt beaktar. Pågående planarbeten har följts.

Föreningen hade föregående år lämnat synpunkter på ett detaljplaneprogram för Simonsberget. Yttrandet handlade om den strukturella problematiken för stadens utveckling. Förslaget antogs dock under året av kommunfullmäktige utan att beakta föreningens synpunkter

Naturskyddsföreningens synpunkter om cykel tillgänglighet i samband med planen för ombyggnad av Falu Hotell hörsammades inte heller.

Planen för Lustigknopp och Polhemsvägen är ännu inte avgjord. Föreningen deltog i extra samrådsmöte som kommunen anordnade. I mötet deltog c:a 100 personer, de flesta boende i området. Planarbetet avbröts sedan med anledning av det osäkra utfallet i kommunvalet, men har därefter återupptagits.

Opinionsbildning mot undersökningstillstånd enligt minerallagen

Som en fortsättning, på de prospekteringsansökningar som kom in under föregående år, kom under våren ytterligare ett stort antal ansökningar in till Bergsstaten. Den geografiska omfattningen (c:a 100 kvkm) berör tusentals boende och fastighetsägare i framför allt Aspeboda socken, väster om tätorten. Naturskyddsföreningen, främst genom Anders Gottberg, engagerade sig och skrev ett medborgarförslag (2019-07-08) om att skydda vattentillgångar och viktig livsmiljö från gruvverksamhet. Medborgarförslaget ansågs intressant och snabbtreddes av kommunens samhällsbyggnadsenhet för att eventuellt kunna införlivas med den pågående översiktsplanen för landsbygden i kommunen. Under sommaren och hösten förekom ett antal nyhetsartiklar i DD (bland annat 2019-07-15) och en ledare i FK (DT) 2019-07-15 som svar på en samtidig debattartikel av naturskyddsföreningen. En replik publicerades på ledarsidan (2019-08-01). Ett inlägg publicerades också i SVT Dalarna (ingående i ett större reportage av "Uppdrag granskning" om motstånd mot gruvetableringar) med deltagande av naturskyddsföreningen. Medborgarförslaget åtföljdes av lobbyverksamhet riktade till beslutande politiker i kommunen. Slutligen avslogs dock förslaget av kommunfullmäktige i februari 2020 efter en timmes debatt. Trots avslaget har den omfattande offentliga debatten bidragit till att öka temperaturen i frågan om mineralprospekteringar.

Hållbar föreningsutveckling

Årsmöte och biologisk mångfaldspyssal, 25/3

Kretsens årsmöte hölls i Studieförbundets lokal på Slaggatan. Före årsmötet inbjöd vi allmänheten att göra bihotell och bivaxdukar. Dessutom bjöd vi på våfflor. Ett femtiotal personer deltog. Detta var en del av kommunens arrangemang "Earth week".

Rikskonferens, 10-12 maj

Anders Gottberg deltog vid rikskonferensen. Arrangemanget bjöd framför allt på många givande naturutflykter med kunniga och pedagogiskt skickliga vägvisare. Själva workshops behandlade intressanta ämnen såsom hur man motiverar ideella; jakten på mineraler (med deltagande från Österlen) påverkan i lokalpolitiken; globalt samarbete m.fl. En iakttagelse är att rikskonferensens form tenderar att bli alltmer lik de stora årliga sammandragningar som görs på exempelvis statliga myndigheter eller i branschföreningar. Något av den ideella sammansvetsande karaktären förloras till förmån för en mer professionaliserad tillställning.

Länsstämma, 13/4 i Grangärde

Årsmöte, miljöpriser, bildföredrag om Gyllbergens skogsrike, presentation av en planerad ekoby vid bysjön samt presentation av samodling och andelsodlingsidéer. Christine och Chris deltog.

Styrelsedag, 16/11

Årets styrelsedag genomfördes under egen ledning. Hemma hos Chris reflekterade vi kring våra fokusområden, uppdaterade verksamhetsplanen och diskuterade olika satsningar inför det kommande året.

Kretsens kontakt med allmänheten

Hemsidan

Maja Myrén och Anton Grenholm har hållit hemsidan uppdaterad för att nå medlemmar och allmänheten med information om våra aktiviteter.

Sociala medier

Christine Riedwyl har löpande lagt ut kretsens nyheter på Facebook. Vi har vid större arrangemang även lagt ut betalannonser på Facebook. [Länk till facebook.](#)

Medlemsutskick

Anton Grenholm ansvarar för utskick via mail till kretsens medlemmar ett antal gånger per termin. Styrelsen förser Anton med material och ber om utskick när det bedöms behövas, ofta med ungefär samma information som läggs ut på hemsidan.

“Visitdalarna” och “Det händer i Dalarna”

Christine Riedwyl har lämnat in relevanta evenemang till Visitdalarna, som lägger ut dem på sitt kalendarium. Vid några tillfällen har vi även annonserat på “Det händer i Dalarna”.

Christine Riedwyl

Eva Bååth-Holmqvist

Chris Bales

Birgitta Johansson

Ellen Andreason